

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
недільні і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Интерес на Русинах.

„Людам здає ся, що світ потребує лише діл незвичайних, а що найменше мрії про них; а світ передовсім потребує творів, хоч би в найдрібнішій обсязі праці. Винахідник нового кілка (штифта) до черевиків більше вартний, як сто фантастів о *perpetuum mobile*.“

Так говорить глибокоумний професор Дембицький в повісті Б. Пруса „Еманципантки“. В тих его словах міститься ся незвичайно глибоке і вірне спостережене з життя і їх можна сміло приложити і до нашого суспільного життя руского. За багатом у нас фантастів, що думають про незвичайні діла, як на приклад про зміну цілої системи поступованя з Русинами, а замало тих прозаїчних „винахідників штифтів до чобіт.“ Нові штифти до чобіт винайде за нас Німець або Англичанин і ми їх приймемо, бо потребуємо черевиків, але жаден Німець ані Англичанин ані Москаль не придумає способу, щоби на Русинах робили інтерес самі Русини, а не чужі люди. Той спосіб мусимо таки вже ми самі винайти.

Як би хто чужий читав пильно рускі газети, думав би собі, що ось то в того руского народу ціле життя складає ся з нічого більше, як з самої журби про послів і всі справи політичні, злучені з ними. Лучало ся нам просто насмішки чути від чужих людей, добре ознайомих з нашим життям, на один руский дневник, котрий на їх думку (і не зовсім безпідстав-

ну) не знає нічого иньшого, як три місяці писати про приготування до виборів послів, відтак три місяці нарікати, що ті вибори не вдали ся, і через три місяці подавати дозвезні справозданя з процесів виборчих. Се справді виходить на роботу тих фантастів, що думають тільки про надзвичайні діла, що сподівають ся лише від незвичайних винаходів поратунку для суспільности. Дійшло до того, що нині трохи не всі Русини перецінюють значіне політичних обставин і всі свої гріхи „вольная і невольная“ звальють на них. Ми справді великі фантасти, і то так інтелігенція, що жде на свого винахідника *perpetuum mobile*, як і наш люд, що ловить ся на байки і їде за море. У нас мало зміслу до життя, мало проворности.

Иньші народи, культурнійші як ми, дивлять ся на жите більше тверезо і знають, що з зовсім невченими та голодними рекрутами, котрі не вміють і орудувати карабінами, годі йти на війну. Они старають ся о то, щоби перше їх люд мав що їсти, мав у що одягнути ся, відтак, щоби знав, чим воює і на що, а вкінці ведуть его на війну політичну. Політика, захоплююча цілі маси, може мати лиш тоді добрий успіх, коли ті маси чують самі в собі силу, а не думають ту силу здобути собі перше від ворога.

Та-ж власна сила народу — то нічого иньшого, як широка освіта і добробит. А освіта і добробит народу, то освіта і добробит поодиноких людей. Вся культурна робота наша не повинна опирати ся на товариства, як се тепер у нас дє ся, лише на родині. Сотворім перше родини рускі,

свєдомі, патріотичні, а вже з них повстануть потім справді живі і жваві товариства. А тим родинам не кажим, що від винаходу *perpetuum mobile* залежить їх добробит, лише учім їх, що навіть щось таке прозаїчне, як штифти до чобіт, більше вартне для щоденного життя, ніж найкраснійшій мрії.

*

Добробит має то до себе, що хоч кождий з нас бажає собі его, але ми на него дивимо ся з гори, як на щось негідне людині з великими намірами. Нам справді здає ся, як каже польський писатель, що треба н. пр. більше цїнити фантаста-політика з солодкими словами, ніж чоловіка, що придумає спосіб для прожитку бодай кількох родин.

А чи-ж можна найти у нас які нові способи для прожитку, а навіть для добробиту? Чи можна на Русинах „робити інтерес?“ Вже-ж можна, коли чужі люди роблять на нас інтерес, а ми лиш нарікаємо, що самі з того нічого не маємо. Є ще цілі царини невикористані, з котрих можна би мати заробок і жити. Ми не кажемо про торговлю, до котрої помалу, хоч досить пізно, вже і наші люди беруть ся, але лежить відлогом, не використана підприємцями, ціла царина науки, штуки і літератури. Розуміємо се не так, щоб на сїм полі люди науки, штуки і літератури нічого не зробили, лише так, що у нас з того поля ніколи не було таких зарібків матеріальних, щоби з них могло вигідно жити більше число людей. А отсе хтось же мусить досягнути і до того ми повинні змагати.

23)

Буковинська Русь.

Культурно історичний образок.

Написав

др. Ст. Смаль-Стоцький.

(Дальше.)

Оба єї учителі були лише суплентами для того предмету і та провізорія тривала аж до 1870-го р., доки не обняв сего місця **Лев Кирилович** (умисно висланий на се 1865-го р. до Відня з стипендією реліг. фонду 500 зр. на науку) перший рік яко суплент, а відтак яко професор.

Із наведеного плану можемо судити, оскільки наука рускої мови була добра і хосенна. Та не сам лиш план, далеко більше добра воля, щирість і любов учителя до предмету рішають про успіхи і хосенність науки. Реальна школа була в тім взгляді щасливіша ніж гімназія в тих часах. Оба учителі, а особливо Прокопович, стояли свєдомо по стороні рускої народної мови і з его науки помимо лихих книжок і помимо такого плану, що на найвишній клас клав Головацького хрестоматію і більш нічого, виносили ученики чималу користь. Ще і те мало своєю

добру сторону, що оба вони були зарозом православними катехитами, отже і при науці релігії супроти учеників Русинів пало деколи руске слово.

1869-го р. вийшов новий план науки для шкіл реальних на Буковині на підставі уставу крайової з дня 30-го квітня 1869-го р. В нїм висказана ціль науки рускої мови сими словами: *Richtiges Sprechen und Lesen, Kenntnis der gesamten Formenlehre und Syntax, Fertigkeit im Uebersetzen leichter Lesestücke aus dem Ruthenischen und in das Ruthenische* — а для цілої реальної школи: *Eingehendes Verständnis der Formenlehre und der Syntax; volle grammatische und stylistische Correctheit im Bearbeiten leichter Themata. Uebersichtliche Kenntnis der altslavischen (так!) und der daraus hervorgegangenen Literatur.* Предмет науки розділений на поодинокі класи так, що в перших 4-ох класах має скінчити ся наука граматики, в V-ій кл. повторити ся і доповнити, а в VI-ій кл. має подати ся „*Uebersicht der altslavischen (так!) und altruthenischen Laut- und Formenlehre*“ і пояснити ся старословен. памятники порівнюючи їх з новорускими, нарешті в VII-ій кл. приходить огляд літератури від найдавнішних до найновішних часів.

Коли-б нарешті і згодити ся на такий план науки рускої мови, — він обовязує по нині — помимо того, що для пізнаня рускої літератури пошисено в нїм дуже мало часу, то на такі

учебники як Ковальського Читанка, Осадни Граматика, Тороньського Читанка (в V-ій кл.) і Головацького Хрестоматія (в VI-ій і VII-ій класі!) які до неї уживали ся, ніяк не можна було пристати. А удержував їх аж до найновішого часу, доки нова правопи́сь не зробила їм кінець, ніхто иньший як — се чиста іронія — учитель рускої мови, котрий хоть має обовязок учити єї і рускої літератури, не хотїв про неї — се зрештою неслыхана річ — особливо в останніх часах нічого і чути. Щасте ще, що 1872-го р., тоді коли і в гімназії і здає ся з тих самих причин, заведено Читанку Тороньського, бо відтак і се було-б вже неможливе. Рускої мови в реальної школі учить крайній ворог всего, що руске; він виражає ся про руску мову, пр. про мову „Бібліотеки для молодіжи“ видаваної Ом. Поповичом, що єї видумали женеверські соціялєсти і т. п. Чого-ж очікувати від его учительської діяльности?

Ще в початках свого учительованя Кирилович не відзначав ся такою ненавистю до повіреного собі предмету науки. Хоть мова его і тоді була потверда, то в темах до задач бачимо багато живих питань нашої літератури; особливо-ж любує ся він в розборі поодиноких творів, в описаню поодиноких характерів, виведених у наших писателів. Старанности годі і в тій добі (менше більше до р. 1879-го) у него запримітити, бо ось який дивогляд подибуємо між его темами 1879-го р.: „Добрий и злий стороны руского народа схарактеризовати посля

Не розуміємо, длячого би н. пр. наш театр в Галичині мав завжди гірше стояти, як реставратор, котрий удержує велику челядь, дорогі льокаль і музику; длячого би руский серіозний видавець мав менше заробляти, як шинкар, що горівку продає; длячого би руский учений мав докладати ще гроші на друк до своєї праці, а руский літерат мав тішити ся лише тим, що его „друкують“. Аби всі ті підприємці, що хотять заробляти на духовій, а не тілесній потребі людей, могли справді щось позитивного осягнути — на те у нас ще не прийшла пора. Але коли не на тяжку науку, то що найменше на розривку кожний Русин таки не менче падкий, як на добру їду. І найгірше бідуючі мужики не відмовлять собі в неділю розривки, парібки — танців і т. п. На тій потребі розривки збивають чужинці великі гроші, а у нас то йде якось так млаво і безкровно! Вже чужинці показують нам, що можна на нас робити інтерес, т. е. коли вже не від нас самих заробляти гроші, то хоч на щими здобутками, як на примір нашим театром, заробляти гроші від других. Підприємці українських театрів (між ними був навіть один жид) збирають гарненько рублі від Москалів, отже роблять на наших штуках інтерес; такий хор московки Славянської навіть в Чернівцях нашими піснями зібрав тисячі публік, очевидно за гроші; у віденській „Venedig in Wien“ якісь чотири ніби-Малороси (два мужики і дві жінки) зовсім з толку збивають Німців українськими піснями (н. пр. Гоп, мої гречанки!), козачком і коломийкою; в Будапешті по місті розліплі великі афіши з мальованими Українцями в народних строях, котрі на сцені в Os-Budavar так само виспівують та вигонкують по українськи — і всі ті люди роблять інтерес на чужинцях, але чим? — нашими, чисто нашими розривками. Виходить з того, що й на нас уже можна робити інтерес, лише нема людей справних до того.

Ми певні, що якби найшов ся такий дріггент, як Остап Нижанковський, зібрав

хор з Русинів та Русинок, привчив его і пустив ся з ним по сьвітї, то певно ліпше стояв би, як на найліпшій галицькій парохії. Ми певні, що як би хто зложив руску оркестру, то міг би нашою музикою стягати тисячі Віденців до такого Ронахера чи до якого иншого більшого льокалю. Снують ся по більших містах сотки різнородних капелі і збирають гроші; а ми, хоч який музикальний наряд, на своїй музиці нічого не заробляємо, бодай в Австрії. За оригінальністю всюди почитують, всюди за неї платять, — ми зі своєї оригінальності не маємо нічого.

В Росії вже настала мода на український театр. Як видко, ми маємо прикмети такі, що бодай на деякі здобутки нашого життя може настати мода далеко поза границями нашої батьківщини, з чого багато людей може жити. Але ту моду мусимо ми самі впровадити, а не ждати, заким то за нас хто инший зробить.

Перегляд політичний.

Польські дневники заперечують вістям, мовби положене Баденого було безвихідне і его уступлене конечне. Они зазначають з цілою певністю, що жаден наслідник гр. Баденого не смів би взяти назад язикові розпорядження для Чехії і Моравії, бо они видані за згодою корони. Тому домагання Німців зовсім безхосенні тим більше, що своїми маніфестациями против династії і держави они скомпромітували себе в очах найвисших кругів. Нема причини гр. Баденому уступати, коли він має за собою парламентарну більшість, бо се небувала річ, щоби кабінет уступав перед крикливою і нелюбовною меншістю. Зайдуть зміни в кабінеті міністерским, але передовсім що до мін. Гавча і мін. справедливости Гляйснаха. Певно, що гр. Бадені мусить бути знеохочений безлічною, зайлою і безмежно брутальною опозицією австрійських Німців, але він повинен находити захоуту в тім довірю, яке показала для него корона, коли він в осені тамтого року задля напастий тої самої опозиції виїс був прошене о димісію; повинен находити силу в єдності славянської більшости, що стоїть за ним і не повинен у-

ступати в тій важній хвилі перелому німецької геґемонії.

Також і вчорашний Fremdenblatt збиває поголоски, мовби надходила якась криза в кабінеті Баденого і завиває прасу, щоби подавала радше позитивні предложеня для порозуміння партій. Заразом заявляє та півурядова газета, що правительство уважає за свою задачу перевести управильнене національних відносин в Чехії.

В Угорщині тепер також безвідраднє положене. З двох параграфів зложений закон порядку премії стоїть від 30. червня на порядку деннім в угорськїм соїмі а опозиция силує ся безконечними бесідами его не допустити, а бодай можна сумнівати ся, чи ухвалять его до 1. серпня, а як раз того дня минає речинєнь важности істнуючого закона. Задля того думають над тим, що треба би в адміністраційній дорозі відвернути шкідні наслідки для промислу і господарства, які би вийшли, наколиб закона не ухвалено.

Стрейк рілнийчий на Угорщині майже промив без великого заколоту. Правительство допомогло дічам зібрати сегорічні жнива, але тим справи аграрної зовсім не полагоджено а тільки відсунено лихі наслідки єї о рік на пізнійше. Коли правительство не придумает способів через сей рік, як зарадити лиху, може той страйк повторити ся нарік ще з більшою силою.

Справа грецько-турецької угоди поступила кроком на перед. Після телеграми з Царгорода, вчера о год. 10 відбула ся нарада амбасадорів. О год. 11. прибув на конференцію турецький міністер заграничних справ і повідомив збори амбасадорів, що в справі угоди зашло рішене на оногдашній нараді кабінетовій. Після него полагоджено основні питання що до угоди прихильно і є надія, що переговори покінчать ся тепер незадовго. Безперечно, що на се рішене вплинули згідні заяви всіх монархів. Особливо відповідь нашого цїсаря викликали вражїне так в Туреччині, як і в цілій Європі. „Новое Время“ називає сю телеграму кріркою лекцією для Туреччини, котра повинна зрозуміти, що європейській держави бажають однодушно завести лад на балканьскім півострові і тим способом обезнечити мир і сукоїї в Європі. Цїсар Франц Йосиф показав, що їде рука в руку з Росією. Не прийняти цїсарської ради було би з боку Туреччини божевілем. „Новости“ бачать в телеграмі певний доказ тісної солідарности держав, котрим поведе ся на останку довести до того, щоби Туреччина признала волю Європи.

На Креті чим раз гірше. Повстанці і не гадають приймати автономії а башибожуки в

Квѣтки (!) „Наталяка Полтавка“¹⁾, або 1882-го р.: „Въ якомъ сьвѣтѣ представляеть намъ Котляревский (!) въ „Шельменко Денщикъ“ житє руского дворянства своего времени? !“). Та се ще нічим проти того недбалства, а навіть крайної ненависти, до всего, що руске, яка опанувала Кириловича в 80-их роках, особливо-ж від 1887-го р. Зміркувавши, що наука рускої мови остає без найменшого надзору, бо ані директор ані інспектор, не уміючи єї, до неї не мішали ся, а не маючи на стілько почутя обовязку, щоб нею щиро і без надзору занят ся, став він, найшовши ся в такій компанії як Глібовицький і Білінкевич — отсі три учителі рускої мови немов звязали ся тоді на згубу рускої мови — зовсім на лад їх плюгавити єї, а в своїх темах до задач залишив всякі живійші питання духового життя Русин. Нарешті посунув ся так далеко, що без обиняків каже про себе в програмі з 1884-го р. „geprüft für russische Sprache, lehrnet russische Sprache“¹⁾. Взагалі дійшло до того, що гіршою та наука вже бути не могла. Чи-ж диво що такої рускої мови, якої учив Кирилович, ніхто учить ся не хоче? Правда не багато в реальній школі буває Русинів, звичайно около 10,

20, але і Волохів мало що більше — в послїдних роках збільшило ся число Русинів значно, так що Русини навіть перевищають Волохів (в 1893-ім р. в Русинів 46, число Волохів значно менше, а складають ся на него переважно жиди з Румунії і деякі Русини знад Прута), — а предцїнь волоської мови учило ся вже 50—60 учеників, а рускої 9—24! При такім стані науки можна-б се уважати навіть щастем, що так мало хто з тої науки користав. Тепер нові книжки, нова праворішє принняє трохи тверду загошїтєть Кириловича.

Для доповнення того сумного образу в реальній школі треба ще додати, що і катехитуря дістала ся в руки чоловіка, що не знає по руски. По смерті Олександра Прокоповича був короткий час Сид. Воробкевич правосл. катихетою, а від 1872-го р. его брат Григорій Воробкевич. 1881-го р. в лютім пішов він на парафію до Топорівців, і від того часу катихетуря перейшла в руки Волохів. Короткий час заступав катихету знаний Чунтуляк, відтак 1883-го р. іменованій Волох Кока катихетою. Руского слова при науці релїгії не почути, і екзорти для православних відбувають ся лише в волоській мові. Русини уніяти вчать ся і доси релїгії у латиньского катихети...

Остає ще одна школа середна в Чернівцях, в котрій учать рускої мови, а се семинарія учительська. Важне се заведе наукове тим, що з него виходять учителі народні, що маюг нести сьвітло науки і під найбіднійшу стріху скрізь

по Буковині. Заснована учительська семінарія муж. з шкільним роком 1871-им, а женська (лише 2 роки) з 1872-им. Помимо того, що Буковина потребує найбільше учителів руских і волоских, викладава мова в сїй школі німецька. Правда, розпорядженем міністерства осьвітї з дня 20-го серпня 1871 ч. 9529 справу викладавої мови в семінарії учительській так полагоджено, „що деякі предмети попри німецьку также в мові волоскій а знов иньші в мові рускій мали викладати ся“, і для уділюваня науки в мові волоскій іменовано міністерство учителя Дрогільного, а для уділюваня „паралельної науки“ в рускій мові знаного нам Глібовицького¹⁾, але директор сєї школи Ісупескул умів так справу повести, що лиш німецька мова остала ся дійсно мовою викладовою. Вже ся обставина дуже некористно впливає на будучих учителів народних. Лихі сторони німецької науки могла-б, і то лише в часті, дагодити добра наука рускої мови. Коли-ж і та наука лиха, тоді очевидно вийдуть з тої школи учителі, що понайбільше ширити муть серед темного народу хиба пострах перед школою.

(Дальше буде).

¹⁾ Гл. Fünfzehnter Jahresbericht der gr. orient. Ober-Realschule in Czernowitz 1879 стр. 87.

²⁾ Гл. Programm der gr. or. Ober-Realschule in Czernowitz 1882. стр. 47.

³⁾ Гл. Programm der gr. or. Ober-Realschule in Czernowitz 1884. стр. 26.

¹⁾ Bericht der k. k. Lehrer- und Lehrerinnenbildungsanstalt in Czernowitz über die Schuljahre 1870/71 bis 1895/96 Czernowitz 1896 стр. 22 сл.

окупованих державами округів стають чим раз бутійшими. В Кандії прийшло навіть до борби між ними а англійською залогою, в котрій упало 16 англійських жовнірів.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 17. липня 1897.

Електричний трамвай вже таки напевно передадуть до публичного ужитку в неділю о год. 12. в полудне. Магістрат розлінив оповіщення бурмістра, що-до принципів, які обовязують публіку при їзді трамваю, і тарифу. Так отже Чернівці дістануть ще одну ціху великоміску.

„Patria“, нова газета волоска, почала виходити сего вітвірка. Видає її вже не дідич Грігорча і не „Concordia“ а кандидат адвокатський в Сучаві Криклевич, а за редактора підписує як перше „Gazet-y Bucovinei“, друкарник Бучевський. З демократичного змісту вступної статі 2. числа видно, що в „Patrii“ верховодять молоді, що запанували і в тов. „Concordia“, де остав ся один дідич Грігорча. У 2. числі згадала „Patria“ і про Русинів і то у звістний вже всім нам спосіб. Споминяючи про нашу статю дотично православної школи народної, каже, що Українці не причинились і шельгом до православного релігійного фонду, та кшть собі з історичних фактів, наведених в культурно-історичнім образку „Буковинська Русь“ про автохтонство Русинів на Буковині. Над таким способом трактована поважних справ зі сторони „Patrii“ можна хіба жаліти; бо тим не вкоротить прав буг. прав. Русинів-Українців до релігійного фонду, основаного австрійським цісаром, не молдовськими госнодарями, для всіх прав. Буковинців, ані не змінить історичних фактів про первісних жителів Буковини.

Великого „гарбуза“ завіз Мордко бароновицького вчора до Садагури. Проворний жидок, побачивши молоденьку „Patriю“, нуж її сватати за старого збанкотованого дідича, що ледво 3 місяці тому поховав свою любіту „Gazet-y“. Штудерний Мордко знає справді, що его пан не любить демократичного роду, але що-ж робити, коли аристократія звела ся, а барон хотів би ще грати далі велику роль, отже треба підренарувати его завмираюче нальство. Посилає проте Мордко своєю „Почтою“ любовне письмо в імени свого барона, вихваляє в ній „Patriю“ під небеса, тішить ся, що в її родині запанувала згода і присягає їй вірність, хоч сам не знає доки. Але горда Волошка, подякувавши за підхлібство, каже, що не хоче бути бароновою, тільки сама дбати про свій волоський рід, до котрого Грекови й жидови засі, що знає їх дружбу і вірність. От такого макогона облизав підтоптаний жених садагурський.

Гершко гніває ся, що руска друкарня несе ему доси виключно упривілейований „гешет“, бо ото, тинше Чіп в „Buk. Rundschau“, власть шкільна видала розпоряджене, аби всі друки шкільні купувати в рускій друкарні й на то дала їй взори тих друків. Руска друкарня тішить ся сим наказом, про котрий доси не знала, і просить нас повідомити ви. управителів шкільних народних, що власне друкують ся після взорів куплених сего тижня у Гершка Чопа всі друкосорти й появлять ся ще сего місяця по ціні, яка буде оповіщена в „Буковині“. Подаючи се до загальної відомости, примічаємо зі свого боку, що патріотичним обовязком кожного учителя-Русина є купувати всі друки лише в рускій друкарні, не спирати жидівських шпекулянтів лише своєю народну інституцію, тим більше, що ліпші вироби і ціна буде навіть дешевша.

Нещастя на залізницях наступають одно по другім. В сусідній стації під Касель в Німеччині забули уставити сигнали остерігаючі і через те наїхали на себе два поспішні поїзди між тими стаціями. Притомність машиніста, котрий на сто кроків загальмував поїзд, зменши-

ла трохи силу удару, але все таки згинуло при тім три особи, десять ранних тяжко а три легко.

Стрільниці військові заложені у нас дуже близько міста і в залюднених околицях. Се може бути вигідно для жовнірів, бо не потребують ходити далеко, але небезпечно для околичних мешканців. Піхотинцям не зашкодило би прейти ся трохи дальше для виправ в стрільню остриями набоями а безпеченьство людей зискало би на тім. В четвер по полудни, коли в Білій коло Чернівців стріляли жовніри краювої оборони, поцілила куля двох мужиків, одного в шию, другого в живіт і зранила їх тяжко. Після першої помочи відвезено зраниених до краювого шпиталю. Треба би отже переложити стрільницю в безпечніше місце, бо научити жовнірів ціляти в шайби на стрільниці а не в людей на поли — се вже труднійше.

При ієніті зрілости в коломийській гімназії, до котрого приступило 25 публичних учеників і 3 екстерністи, здали ті Русини: Лев Посяцький (з відзи.) Теодозій Глібовицький, Антін Крушельницький, Партеній Чубатий, Ярослав Бородайкевич (екстерн.) Один ученик відступив від ієніту а чотирох дістало поправку по ваканціях.

О приватну гімназію польську в Тішині піднесли тепер Поляки великий ропіт. Міністер просьвіти Гавч не хоче признати її права публичности. Міністер хотів втихомирити бурю тим, що дав оголошени у Fremdenblatt-і мов би ще не занала жадна ухвала і вона буде залежати від другої інспекції того закладу. Але що інспекція могла би ся відбутти аж на другий рік шкільний, а між тим німецькі і чеські приватні гімназії в Мієтку і Фрицку, заложені рівночасно з тішинською, дістали вже давно право публичности, то польські газети не перестають ударяти на міністра просьвіти. В Тішині має відбутти ся велике віче, котре буде домагати ся не тільки признання права публичности, але удержавлення сеї гімназії, а рада міська у Львові визначила десять стипендій по 100 зр. для учеників той гімназії. Таку акцію уміють Поляки розвинути, де ходить о їх шкільництво!

Число руских читалень по селах в Галичині, які оснувала львівська „Просьвіта“ виносить взагалі 445. В р. 1895 оснувало се товариство 221 читалень а в р. 1897 до кінця червня 104 читальні. В місяці червню внесено 15 статутів до намісництва з просьбою о потверджене їх для нових читалень. Щастя Боже такої праці!

Др. Мих. Борискевич, славний окуліст, професор університету в Градци, приїжджає як що року на час ферій до Галичини до свого брата в Цьвітовій, почта і стація залізнична Бучач. Др. Борискевич уряджує в Цьвітовій маленьку клініку окулістичну і несе поміч ведужим на очі, що зі всіх сторін їзджають ся до него. Мужики в Цьвітовій урядили ся вже так, що можуть свої хати відступити приїзжим хорим, котрі замешкують там цілими тижнями щоби що дня ходити на клініку. Ми мали нагоду переїжджати через Цьвітову коло полудня. Прикрий се і оригінальний вид, як в той час вертають хорі з Цьвітнянської клініки. Одно держить ся плота, шукаючи дороги, друге спочиває біля дороги в тіни, затулюючи болючі очі, третє іде з проводирем, потикаючи, але на лицях хорих малює ся радість мимо болю по всяких засипуванях і зливаннях очей, бо знають, що їм ліпше стане від того і всі вірять в знаменитого а добродійного професора.

Ярмарочні жиди. На храмі св. Івана в селі Порубах коло Яворова жиди уставили свої страгани зараз коло церкви і перешкаждали відправі криками та захвалюванем своїх товарів. Деякі старші газди упоминали їх, щоби не галасували підчас служби божої, але жиди ще кенкували собі з них. Тогди паробки прогнали бородатих крамарів а їх манатки повикладли з церковного цвинтару аж геть за дорогу. Видко, що жиди ані трохи не поправились за 1900 літ, бо ще тогди проганяв їх Христос так само зі сьвятині, де розсіли ся були зі своїм крамом.

Здає ся, що они не поправлять ся і за других два тисячі літ.

Напад на офіцера. В Сучаві прийде перед суд справа др-а прав Фінклера і его брата, слева лієничого, котрі тамошної неділі напали на одного поручника тамошної залогі. Узброєні в грубі палиці вичікували на поручника в неділю рано перед касарнею, куди він мусів переходити. Поручник спостеріг їх завчасу і зійшов з хідника, щоби уникнути скандалу на отвертій улиці. Але др. Фінклер приступив до него і замахнув ся палицею. Поручник витягнув скоро шаблю і відбив удар, але рівночасно напав на него з заду елеє лієничий і зловив его за обі руки. Почало ся боризане між ними, оба повалили ся до рова а др. Фінклер вирвав офіцерови шаблю. Се побачив капітан через вікно з касарні і з добутою шаблею вибіг на поміч нападеному. Коли напасники побачили надбігаючого капітана, пустили поручника, др. Фінклер віддав добровільно шаблю капітанови, а той дав її поручникови. Напасників віддано до арешту окружного суду в Сучаві і нині має вести ся против них розправа.

Землетрясене. В Люблянї дало ся чути передвчера сильне землетрясене. Веї будинки зарисували ся, хрести на церквах поперекиривлювали ся а дзвони самі ударили на гвалт. В місті запанувала була страшенна паніка; люди вибігали зі сну на пів нагі на улицю; ніхто не знав куди бічи і як себе ратувати. Тепер вже населене успокоїло ся троха. Шкоди обчисляють коло 750.000 зр. Також і з других міст доносять про землетрясене. В Триєсті було чути легкий удар під землею, котрий не наробив жадної шкоди. Так само в Дрохенбургу в Україні і в Вельдесі. В Паренцо і Аграмі дало ся чути майже рівночасно о год. 7. рано легке землетрясене. — Вказують на те, що Фальб означив був день 14. липня критичним в другім степені. Але старенький учений, здає ся, більше вгадає, як вираховує ті дни, а часом і вгадає.

Телеграми „Буковини“.

З дня 17-го липня 1897 року.

Відень. Egerer Nachrichten пишуть в справозданю з неділяшних демонстрацій межі иньшим таке: Его цісарске Величество німецького цісаря повідомили зараз в неділю в ночи про надужити зі сторони війсека і жандармерії, а до повідомлення долучено просьбу, щоби в будучности приспішив з помочію в подібних випадках. (!?)

Любляна. Slovenski Narod завзиває всіх Словенців, щоби зібрали ся на віче в Цилей або Цилівци. Віче се мало би бути демонстрацією против недавного німецького віча в Цилівци.

Царгород. Бувший великий везир і генеральний губернатор Крети Дшевад-паша має виїхати на Крету на начального провідника турецких війск.

Відень. Після оголошеня Fremdenblatt-у низша гімназія словенсько-німецька в Цилей, котра в своїм часі викликала стілько шуму, має з кінцем серпня перестати ієтнувати.

Пам'ятайте на Народний Дім
в Чернівцях!

Не залишіть прочитати!

М. ФЛЯЙШЕР

робітня одягів для мужчин

Чернівці, ул. панська ч. 16.

Виготовляє убрания мужескі після найновішого крою за ціну як найдешевшу.

Замовленя з провінцій виконує як найдокладнійше.

Сплата може після умови відбувати ся ратами.

Заснована в р. 1885-ім.

Літні плащі (оберігери) від 14 зр. в гору.

Цілий одяг для мужчин від 15 зр. в гору.

ПОКЛАДКИ

від правдивих курій Брама по 15 кр., від голандських чорних з великим білим чубом по 25 кр., від курій Houdans по 25 кр., правдивих стирийських по 10 кр., срібних падуанських по 30 кр., Langshaus по 30 кр., від індиків по 30 кр., срібних Wyandottes по 30 кр., італійських по 30, карликів по 30, Кохінхінських по 25, семігородських голошійок по 20, Dorkings по 25, Йокагама 50 кр., Емденських гусей великанів по 1 зр. за покладок, пекінських качок по 20 кр., від великих стирийських качок по 20 кр.

Розсилаю покладки лише від расових птиць, нагороджуваних дуже часто, і даю за чистість і правдивість раси всяку гарантію.

MAX PAULY,
Köflach (Steiermark).

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі.

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптиках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і приймати з осторожністю лише флашки зі знаним знаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера під золотим львом у Празі.

КОНКУРС.

Виділ „Народного Дому“ в Чернівцях пошукує для бурси від 1. л. вересня с. р.

УПРАВИТЕЛЯ

для надзору над питомцями бурси

і

ГОСПОДИНЮ

що подавала би питомцям харч разом з опалюванем, освічуванем і чищенем комнат та пранем білизни.

Термін для зголошуваня до кінця липня с. р. — Близні услівя в „Народнім Домі“ (улиця Петровича 2.) що-дня від 6—8 год. вечером.

Відзначене на краевій виставі в р. 1894 почетним дипльомом п. к. міністерства торгівлі.

Краєве товариство ткацке

„PRZADKA“

(ПРЯЖА)

в Коросні

поручає Пов. П. Т. Публиці свого виробу чисто льняні звістні з доброти, ручно ткані

ПОЛОТНА КОРЧИНЬСКИ

від найгрубших до найтоньших веб і біле столове о взорі кістковім і адамашковім; також доставляє матеріалів на комплектні і найдешевші

ВИПРАВИ СЛЮБНИ.

Замовленя просимо надсилати просто до Коросна (почта, телеграф і станция залізнична в місци).

Прібки і цїнники на жаданє оплатно і відворотною почтою.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улици Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі в мовах рускій, польскій і німецкій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-европейского.

ВІДХОДЯТЬ З Чернівців						ПРИХОДЯТЬ ДО Чернівців						
до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців.	1128	320	757	811	610	
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів	1148	351	832	—	635	з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Глібокої	—	809	1212	350	1000	
до Садагури, Боїна, Новоселці	645	430	—	—	—	з Новоселцій, Боїна, Садагури	—	1113	950	—	—	
з Глібоки						до Глібоки						
до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів	814	535	—	—	—	з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева	635	1037	800	—	—	
Перший поїзд іде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-до марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятницї.						Перший поїзд іде на шляху Бергомет Карапчів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиброди тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не іде в понеділок.						
з Гадікфальви						до Гадікфальви						
до Радівців	610	1003	228	612	805	з Радівців	542	855	115	550	747	
з Гатни						до Гатни						
до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—	з Кімполонгу, Вами, Гурагумори, Качики	1258	625	—	—	—	
з Іцкан						до Іцкан						
до Сучави	327	630	1009	216	718	зі Сучави	442	842	130	630	837	
з Вами						до Вами						
до Рус-Молдавиці	346	647	913	1132	250	з Рус-Молдавиці	842	1259	204	322	545	905
Поїзди ідуть від часу до часу. Розвідати можна на станциях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.						Поїзди ходять від часу до часу. Розвідатись можна на станциях Вами, Драгоші і обох Молдавицях.						
з Карапчева						до Карапчева						
до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—	з Чудина н. С.	555	555	—	—	—	
Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка, нічний кожної днини.						Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка.						

□ поїзди послішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно европейский іде о 46 минут пізнійше від черновецкого часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано і зазначає ся підчеркнем мінут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.

За редакцію відповідає **Осип Маковей.**

